QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 12 ta' April 2002

Numru 4

~itazzjoni 288/1997

Avukat Dr Kris Borg b]ala mandatarju spe`jali g]an-nom u in rappre\entanza tas-so`jetà estera *KRAVAG-SACH Versicherung des Deutschen Kraftverkehrs VaG, Hamburg,* kif surrogata fid-drittijiet ta' l-a[enti tag]ha s-so`jetà estera *NHA Neue Hamburger Assekuranz GmbH, Hamburg,* u din kif surrogata fid-drittijiet tas-so`jetà estera assikurata *Vredelco Food Industries Pte Limited*

versus

Avukat Dr Tonio Grech li b'dikriet ta' l-4 ta' Marzu 1997 kien ma]tur kuratur deputat sabiex jirrappre\enta lis-so`jetà *Ronnebh Shipping Company Limited*

F'din il-kaw\a s-so`jetà attri`i qieg]da titlob illi l-konvenuta t]allas id-danni tal-]sara u telf f'merkanzija li n[arret fuq bastiment tal-konvenuta.

I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetà *Vredelco Food Industries Pte Limited* kienet qabbdet lill-konvenuta biex i[[orr fuq il-bastiment *M.V. Kemerovo*, tal-konvenuta, kunsinna ta' erbat elef tliet mija u sitta u disg]in (4,396) tank ta' *palm oil* minn Singapore g]all-Mauritania. Il-konvenuta naqset milli tag]mel sew dak li kienet imqabbda li tag]mel billi, meta l-bastiment wasal fid-destinazzjoni tieg]u, instab li kien hemm]afna nuqqasijiet. Il-kunsinna kienet assikurata ma' l-a[ent ta' l-attri`i, u l-attri`i]allset id-danni ta' l-assikurat u [iet surrogata fid-drittijiet.

Billi qieg]da tg]id illi g]ad-danni g]andha twie[eb il-konvenuta, min]abba nuqqas li t]ares u twettaq l-obbligazzjonijiet tag]ha fil-[arr tal-merkanzija ta]t il-polza ta' kariku, u nuqqas li t]ares sew il-merkanzija meta din kienet f'idejha, is-so`jetà attri`i fet]et din il-kaw\a u qieg]da titlob illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenuta we]edha ta]ti g]ad-danni;
2. tillikwida d-danni li sofriet l-attri`i min]abba fin-nuqqas tal-konvenuta; u
3. tikkundanna lill-konvenuta t]allas lill-attri`i d-danni li ji[u likwidati, flimkien ma' l-ispejje\ tal-kaw\a.

Il-konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:

1. it-talbiet ta' l-attri`i g]andhom ji[u mi`]uda billi l-konvenuta ma ta]tix g]an-nuqqasijiet u l-]sarat;
2. bla]sara g]all-ewwel e``ezzjoni, ir-responsabbiltà tal-konvenuta hija limitata ta]t il-polza ta' kariku; u
3. l-img]axijiet f'kull ka\ g]andhom jibdew ig]addu mid-data tan-notifika ta`-`itazzjoni.

Il-fatti relativi g]al dan il-ka\ [raw hekk:

Is-so`jetà *Vredelco Food Industries Pte Limited* — is-so`jetà assikurata ma' l-attri`i — kienet ikkonsenjat lill-konvenuta g]at-tag]bija u l-[arr minn Singapore

g]all-Mauritania fuq il-bastiment *M.V. Kemerovo,* tal-konvenuta, kunsinna ta' erbat elef tliet mija u sitta u disg]in (4,396) tank ta' *palm oil*. Il-konvenuta]ar[et \ew[poloz ta' kariku, wa]da g]al tlitt elef tmien mija u sitta u erbg]in (3,846) tank[1] u o]ra g]al]ames mija u]amsin (550) tank[2].

Il-poloz ta' kariku fihom patt ta' e\oneru, i\da, billi l-pattijiet ta' e\oneru ma jistg]ux imorru kontra n-natura vinkolanti ta' kuntratt fis-sens illi je]ilsu parti mill-obbligazzjonijiet li tkun intrabtet bihom, il-parti li tkun stipulat favur tag]ha dawk il-pattijiet tista' tinqeda bihom biss jekk tkun wettqet l-obbligazzjonijiet tag]ha ta]t il-kuntratt, u ma tkunx tista' tinqeda b'dawk il-pattijiet jekk il-parti l-o]ra turi li kien hemm nuqqas fil-]arsien ta' l-obbligazzjonijiet. G]alhekk il-patt ta' e\oneru g]andu jiftehem illi jitfa' fuq il-parti l-o]ra l-oneru li turi illi l-parti li stipulat il-patt ma tkunx qdiet l-obbligazzjonijiet tag]ha.

Meta l-bastiment wasal fil-post ta' destinazzjoni u n]attet il-merkanzija, instab li kien hemm xi nuqqasijiet u]sarat. Saru \ew[*surveys*, wa]da fl-interess ta' l-attri`i[3] u o]ra fl-interess tal-konvenuta[4], u l-attri`i]ejjiet ukoll prospett tad-danni u t-telf[5]. Ebda wie]ed minn dawn id-dokumenti ma kien imwettaq bil-[urament ta' min]ejjieh.

Skond is-*survey report* esebit mill-konvenuta it-tankijiet waslu f'din il-kondizzjoni:

- tankijiet bla]sara u bla nuqqas: 3,753
- tankijiet vojta: 8
- tankijiet b'nuqqas ta' 40%: 7

1 Dok. KB2, *fol.* 35.

2 Dok. KB3, *fol.* 35.

3 Dok. KB13, *fol.* 35.

4 Dok. TG2, *fol.* 49.

5 Dok. KB11, *fol.* 35.

- tankijiet li ma waslux: 628
- B'kollox: 4,396

Skond ir-rapport esebit mill-attri`i t-tankijiet li ma waslux kienu biss erba' mija u tmienja u disg]in (498), mhux sitt mija u tmienja u g]oxrin (628) kif ig]id ir-rapport tal-konvenuta. It-tankijiet bil-]sara u bin-nuqqas, i\da, skond l-attri`i kienu]afna i\jed minn kemm qieg]da tg]id il-konvenuta.

Fil-fehma tal-qorti, ir-rapport esebit mill-attri`i, ladarba ma kienx ma]luf minn min ]ejjieh, ma jistax jitqies b]ala xiehda. Huwa minnu li l-attri`i esebiet *affidavit*[6] i\da dan l-*affidavit* kien ma]luf minn rappre\entanti tas-so`jetà assikuratri`i li ma kinux pre\enti waqt li kien qed isir is-*survey* u g]alhekk ma kinux qeg]din jixhdu dwar dak li jafu u li raw huma personalment. Lanqas ma taqbel il-qorti ma' l-argument ta' l-attri`i illi l-fatt illi s-so`jetà assikuratri`i ]allset g]at-telf u l-]sara huwa fih innifsu prova li t-telf u l-]sara tassew [raw[7]: il-fatt illi s-so`jetà assikuratri`i t]allas g]al]sara ma je]lishiex mill-]tie[a li tag]mel prova tal-]sara.

G]alhekk b]ala prova tal-]sara l-qorti tista' toqg]od biss fuq ir-rapport esebit mill-konvenuta b]allikieku kien ammissjoni mill-konvenuta illi tassew kien hemm il-]sara u n-nuqqasijiet murija fuq ir-rapport, b'dan illi, ladarba l-attri`i qieg]da tippretendi kumpens g]al erba' mija u tmienja u disg]in (498), mhux sitt mija u tmienja u g]oxrin (628), tank li ma wasalx g]and il-kunsinnatarju, u l-qorti ma tistax tag]ti *ultra petita*, g]all-g]anijiet tan-numru ta' tankijiet li ma waslux il-qorti sejra timxi fuq i`-`ifra ta' erba' mija u tmienja u disg]in (498).

Dwar dawn it-tankijiet li ma waslux, ir-rapport tal-konvenuta jg]id illi bi \ball dawn ing]ataw lil kunsinnatarju ie]or. Ir-rapport ikompli jg]id hekk:

---

6 *Fol.* 38.

7 Ara l-para. 19 tan-nota t'osservazzjonijiet ta' l-attri`i, *fol.* 62.

> This situation is due to the fact of the marking of the cargo by the supplier who is the only party responsible.

Il-qorti ma taqbilx ma' dan l-argument, mhux biss g]ax ma n[iebet ebda xiehda dwar il-*markings* fuq il-merkanzija i\da wkoll g]ax il-poloz tal-kariku kienu juru illi lill-kunsinnatarju kellhom jing]ataw b'kollox erbat elef tliet mija u sitta u disg]in (4,396) tank, u l-kaptan tal-bastiment kellu joqg]od fuq il-poloz ta' kariku u mhux fuq il-*markings* tal-merkanzija.

Dwar it-tankijiet vojta u bin-nuqqas, il-konvenuta tg]id illi dan [ara bi]tija mhux tal-bastiment i\da tal-]addiema tal-port. Dwar dan, i\da, ma n[iebet ebda xiehda u l-qorti g]alhekk ma tistax toqg]od fuq dan l-argument.

Il-konvenuta g]alhekk naqset mill-obbligazzjonijiet kuntrattwali tag]ha meta naqset milli tikkunsinja erba' mija u tmienja u disg]in (498) tank, ikkunsinjat tmien (8) tankijiet vojta, u seba' (7) tankijiet b'nuqqas ta' erbg]in fil-mija (40%), ekwivalenti g]al tnejn punt de`imali tmienja (2.8) tankijiet vojta. Il-konvenuta, mela, g]andha tag]mel tajjeb g]al telf ta' ]ames mija u tmienja punt de`imali tmienja (508.8) tankijiet.

Fil-pro`ess ma hemmx prova ta' kemm jiswa kull tank. Id-dokumenti esebiti mill-attri`i juru valuri differenti. Dok. KB6[8] juri medja ta' mija u erbg]a u]amsin dollaru amerikan u seba' *cents* ($154.07) u ta' mija u wie]ed u sittin dollaru u tmien *cents* ($161.08) kull tank; dok. KB11[9] juri medja ta' mija u sitta u g]oxrin dollaru u erbg]a u g]oxrin *cent* ($126.24) *plus* in-noll, u ta' mija u tnejn u tletin dollaru u sittin *cent* ($132.60) *plus* in-noll; u dok. KB12 juri medja ta' mija u erbg]in dollaru u sitt *cents* ($140.06) u mija u sitta u erbg]in dollaru u tlieta u erbg]in *cent* ($146.43). F'kull ka\ jing]ataw \ew[`ifri billi l-prezz tat-tankijiet fuq l-ewwel polza ta' kariku ma hux l-istess b]al dak tat-tankijiet fuq it-tieni polza.

---

8 *Fol.* 35.

9 *Ibid.*

Min]abba f'dawn il-varjazzjonijiet fil-valur, ma tistax issir likwidazzjoni f'dan l-istadju.

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-qorti tipprovdi dwar l-ewwel talba ta' l-attri`i billi tiddikjara illi l-konvenuta g]andha tag]mel tajjeb g]at-telf ta' ]ames mija u tmienja punt de`imali tmienja (508.8) tankijiet, u tipprovdi dwar it-tieni u t-tielet talbiet, u dwar l-ispejje\, wara illi ssir il-prova kif trid il-li[i ta' kemm kien jiswa kull tank.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.